

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudkyň JUDr. Miluše Doškové a JUDr. Lenky Kaniové v právní věci žalobkyně: **Mgr. Z. K.**, zastoupené JUDr. Zdeňkem Doležalem, advokátem se sídlem Brno, Musorgského 1, proti žalovanému: **Finanční ředitelství v Brně**, se sídlem Brno, nám. Svobody 4, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 12. 2004, č. j. 6896-1/04/FŘ/140, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 16. 9. 2005, č. j. 31 Ca 15/2005 - 39,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 16. 9. 2005, č. j. 31 Ca 15/2005 - 39, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Včasnou kasační stížností se žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) domáhala zrušení shora uvedeného pravomocného rozsudku krajského soudu, kterým soud zamítl její žalobu proti rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 12. 2004, č. j. 6896–1/04/FŘ 140. Tímto rozhodnutím žalovaný zamítl odvolání žalobkyně proti platebnímu výměru Finančního úřadu Brno II ze dne 11. 6. 2004, č. j. 102219/04/289960/6019, jímž žalobkyni vyměřil daň z převodu nemovitostí ve výši 93 500 Kč.

Žalobkyně v žalobě namítala, že rozhodnutí žalovaného je nezákonné, neboť byl porušen § 2 odst. 1, 2, 7 a 8 zákona č. 337/1992 Sb. o správě daní a poplatků (dále jen „daňový řád“). Žalovaný totiž údajně nebral v úvahu skutečný obsah právních úkonů, když ve skutečnosti byly uzavřeny neplatné smlouvy (kupní, zástavní a o půjčce).

Krajský soud v odůvodnění napadeného rozsudku zejména uvedl, že z obsahu správního spisu nelze dovodit, že by byla žalobkyně krácena na svých procesních právech,

jak v obecné rovině namítá, krácena nebyl ani na svých právech hmotných, což však ani nenamítala. Žalobkyně měla v průběhu celého řízení dostatek prostoru k tomu, aby se mohla vyjadřovat ke všem důkazům v řízení zjištěným, což ostatně také činila.

Ze správního spisu vyplynulo, že žalobkyně spolu s manželem uzavřela dne 16. 1. 1998 kupní smlouvu, kterou jako bezpodílový spoluvlastník prodal nemovitost specifikovanou v bodě I kupní smlouvy za kupní cenu 3 400 000 Kč. Právní účinky vkladu vlastnického práva do katastru nemovitostí nastaly 3. 7. 1998. Výzvou ze dne 22. 3. 2001 správce daně vyzval žalobkyni k podání daňového přiznání k dani z převodu nemovitostí; výzvou ze dne 12. 9. 2001 byla stěžovatelka vyzvána k doložení znaleckého posudku. Stěžovatelka nicméně na tyto výzvy nereagovala, takže správce daně sám zajistil vypracování znaleckého posudku, z něhož plyne, že cena převáděných nemovitostí činila 3 027 580 Kč.

Z uzavřené kupní smlouvy je dále zřejmé, že sjednaná kupní cena měla být mezi stranami vypořádána tak, že celou kupní cenu zaplatí kupující v hotovosti před podpisem této smlouvy do rukou prodávajících a ti svým podpisem stvrdili správnost a převzetí celé kupní ceny. Dále ze smlouvy plyne, že prodávající mají právo od smlouvy odstoupit, nejpozději však do 29. 6. 1998, avšak jen v případě, že současně vrátí celou kupní cenu k rukám kupujícího. Z toho krajský soud dovodil, že ze spisu nevyplývá nic, co by nasvědčovalo, že skutková zjištění správce daně nebyla v úplnosti shromážděna, nebo že by byl stěžovatelkou nabídnut relevantní důkaz opaku. Je na účastnících smlouvy si v rámci smluvní volnosti upravit své vzájemné vztahy, ujednání soukromoprávního charakteru neovlivní povinnost správce daně vyměřit daň z převodu nemovitostí, nastanou-li pro to rozhodné, zákonem stanovené skutečnosti.

Stěžovatelka napadla citovaný rozsudek krajského soudu kasační stížností, opírající se o důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. Namítá především, že žalovaný nerespektoval zásadu, podle níž se v úvahu bere vždy skutečný stav právního úkonu, a také nezachoval zásadu procesní rovnosti účastníků. Tyto skutečnosti nezohlednil ani soud a proto nesprávně uzavřel, že v daňovém řízení nebyly zjištěny vady, které by mohly mít vliv na zákonnost rozhodnutí.

Není prý správný rovněž výrok soudu, že z obsahu žaloby neplyne, v čem tkví nezákonnost napadeného rozhodnutí. Stěžovatel dostatečným způsobem popsal, v čem spatřuje simulovaný a ve svých důsledcích neplatný právní úkon. Ona i její manžel byli uvedeni v omyl a připraveni o dům a další nemovitosti. Od samého počátku (jak v daňovém řízení, tak i v řízení soudním) navrhovala stěžovatelka provedení důkazu spisem Městského soudu v Brně sp. zn. 29 C 39/99, a dále spisem Policie ČR, Městského ředitelství SKPVOOK, č. j. MRBM-562/KPV-KOM-TC-2002. Soud nadto ani nevyložil, proč se odmítá navrženými důkazy zabývat. Tyto důkazy by mohly prokázat tvrzení stěžovatelky týkající se neplatnosti smluv a tedy nemožnosti vyměřit předmětnou daň, neboť k převodu nemovitostí vůbec v důsledku neplatných úkonů nemohlo dojít.

Ze shora prezentovaných důvodů stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti (shodně jako v napadeném rozhodnutí) uvedl, že právní skutečností, s níž je spojen vznik předmětu daně z převodu nemovitostí, je úplatný převod nebo přechod vlastnictví k nemovitosti. Dnem právních účinků vkladu vlastnického práva je vymezen okamžik, kdy nastala skutečnost znamenající vznik předmětu

této daně a současně i vznik daňové povinnosti. Ačkoliv v kupní smlouvě z 16. 1. 1998 byla možnost odstoupení od smlouvy sjednána, stěžovatelka od ní neodstoupila. Stěžovatelka nikdy nepředložila žádný doklad deklarující neplatnost smlouvy, stále jde jen o pouhá tvrzení a odkazy na neukončená soudní řízení a policejní vyšetřování, což nemohlo a nemůže mít na daňové řízení žádný vliv.

Žalovaný proto navrhuje kasační stížnost jako nedůvodnou zamítnout.

Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná. Přitom hned úvodem poukazuje na to, že prakticky stejnou kasační stížností, kterou podal manžel stěžovatelky P. K., se již zabýval v rozsudku ze dne 18. 10. 2006, sp. zn. 1 Afs 46/2006, od něhož neshledal racionální důvod se v této věci jakkoliv názorově odchýlit. Navíc, tento právní názor je zcela konformní s ustálenou judikaturou zdejšího soudu, viz např. rozsudek ze dne 3. 2. 2005, sp. zn. 2 Afs 94/2004 (in: www.nssoud.cz).

Podstatnou predestřenou kasační námitkou je totiž poukaz na odmítnutí návrhu stěžovatelky na provedení důkazů ze strany správce daně, jakož i žalovaného, a poté i nesprávně hodnocená právní otázka soudem, týkající se úplnosti dokazování. To vše za situace, kdy stěžovatelka jak v daňovém řízení, tak i v žalobě, poukazovala na neplatnost předmětné smlouvy o převodu nemovitostí.

Jak je zřejmé ze správního spisu, stěžovatelka zcela konzistentně v průběhu daňového řízení namítala neplatnost smlouvy, na základě které jí byla poté vyměřena daň z převodu nemovitostí a navrhovala o tomto svém tvrzení důkazy (mj. i soudním spisem o probíhajícím řízení). Žalovaný však na tvrzenou neplatnost této kupní smlouvy v podstatě nereagoval. V odůvodnění svého rozhodnutí pouze uvedl, že pro vznik daňové povinnosti z převodu nemovitostí je rozhodné, zda k jejich převodu skutečně došlo. Uvedl dále, že správce daně vycházel z § 28 odst. 1 daňového řádu, podle něhož vyskytne-li se v řízení otázka, o níž již rozhodl příslušný orgán, je správce daně takovým rozhodnutím vázán. V daném případě rozhodl Katastrální úřad Brno – město rozhodnutím ze dne 8. 9. 1998, č. j. V 11-4896/98, tím tento úřad potvrdil, že došlo k platnému převodu nemovitostí, nastaly proto podmínky pro vyměření daně.

V tomto závěru se však žalovaný mylí a krajský soud pak nadto ani k žalobní námitce (týkající se návrhu na dokázání neplatnosti smlouvy) tento vadný právní názor nerevidoval.

S žalovaným lze jistě souhlasit, pokud se odvolává na zjištění, že rozhodnutím katastrálního úřadu byl povolen vklad vlastnického práva, a že v tomto směru byla v daňovém řízení vyřešena otázka okamžiku přechodu vlastnického práva k předmětné nemovitosti.

Stěžovatelka však již v průběhu daňového řízení vznesla námitku neplatnosti právního úkonu, vznesla tedy námitku, kterou bylo nutno vyřešit, když žalovaným zmiňovaný § 28 odst. 1 daňového procesního předpisu počítá s tím, že i v daňovém řízení se mohou vyskytnout některé otázky, které nutno považovat za otázky předběžné. Pokud již taková otázka byla vyřešena pravomocným rozhodnutím, např. i pravomocným rozhodnutím jiného orgánu, je správce daně takovým rozhodnutím vázán. Nebyla-li dosud taková předběžná otázka vyřešena, potom může správce daně dát podnět příslušnému orgánu k zahájení řízení, které by směřovalo k jejímu vyřešení, nebo si musí tuto otázku vyřešit sám.

V souzené věci však nejen, že otázka platnosti předmětné smlouvy nebyla vyřešena, správní orgán se jí totiž nezabýval vůbec s poukazem na její vyřešení rozhodnutím katastrálního úřadu o povolení vkladu vlastnického práva.

Katastrální úřad však zkoumá otázku povolení vkladu vlastnického práva výlučně z hledisek vymezených v § 5 odst. 1 zákona č. 265/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a není proto oprávněn tak činit z pohledu celé škály dalších podmínek, vztahujících se například k platnosti právních úkonů a uzavírané smlouvy; znamená to, že otázka platnosti zmíněné kupní smlouvy nemohla být jeho rozhodnutím řešena a tedy ani vyřešena (srov. usnesení pléna Ústavního soudu ze dne 8. 7. 1999, sp. zn. Pl. ÚS 11/99, Sb. n. u. ÚS, svazek č. 15, usnesení č. 44, str. 261); daňové orgány tak byly povinny se takovou otázkou zabývat a uvést úvahu, pro kterou považují zmíněnou kupní smlouvu za platnou.

Pokud tedy o takové, v daňovém řízení předběžné, otázce dosud příslušný orgán (v tomto případě soud) nerozhodl, je oprávněn učinit si úsudek, resp. takovou otázku předběžně vyřešit, správce daně, který vyřešení takové otázky pro vydání vlastního rozhodnutí potřebuje. Rozhodně tedy nemůže vyřešení takové předběžné otázky pominout. Vždyť pokud by daňové orgány zkoumaly otázku platnosti kupní smlouvy a dospěly například k závěru o její absolutní neplatnosti, pak by k této skutečnosti musel správce daně přihlédnout z úřední povinnosti jako ke skutečnosti vylučující předmětnou daň.

Krajský soud však nesprávný úsudek žalovaného, učiněný v rozporu s obecně závaznými právními předpisy, ponechal bez povšimnutí (za situace, kdy zodpovězení této otázky v daňovém řízení mohlo mít vliv na vznik daňové povinnosti a navíc za situace, kdy žalobkyně jak v průběhu daňového, tak i soudního řízení, námitku neplatnosti smlouvy i nedostatečných důkazů uplatňovala), nevyložil ani z jakých důvodů považuje závěr žalovaného za správný, zatížil tak své rozhodnutí vadou, jež zakládá podmínky pro zrušení tohoto rozsudku pro jeho nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů.

Krajský soud sice v řízení o přezkum správního rozhodnutí nemůže nahrazovat chybějící zdůvodnění správního orgánu, měl však proto napadené rozhodnutí ve smyslu ustanovení § 78 odst. 1 a 4 s. ř. s. zrušit pro vady řízení, když žalovaný porušil ustanovení daňového procesního předpisu, a věc mu vrátit k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud proto uzavřel, že rozhodnutí krajského soudu je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, a proto k podané kasační stížnosti byl napadený rozsudek zrušen a věc byla vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení. V tomto řízení soud posoudí postup žalovaného v hodnocení předběžné otázky a to zejména s ohledem na shora uvedené usnesení pléna Ústavního soudu a jeho vlivu na správné zjištění skutkového stavu věci. V novém řízení je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem v tomto rozsudku (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. ledna 2007

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu